

ИЗБОРИ ЗА ВИСШИ ОРГАНИ НА АДВОКАТУРАТА

РЕШЕНИЕ № 234/24.07.2012 ПО ГР. ДЕЛО № 385/2012 Г., ВКС, III Г. О.

Върховният касационен съд на Република България, III гражданско отделение, в открито заседание на десети юли две хиляди и дванадесета година в състав:

Председател: ЛАЗАР ГРУЕВ

Членове: ТАНЯ МИТОВА

ЕМИЛ ТОМОВ

при секретаря Рени Стоименова, в присъствието на прокурора Г. ТОНЕВА, изслуша докладваното от председателя (съдията) ТАНЯ МИТОВА гр. дело № 385 /2012 г.

Производство по чл. 116, ал. 1 от Закона за адвокатурата (ЗАдв.)

Образувано е по жалба, вх. № 582 от 2.03.2012 г., и допълнителна жалба, вх. № 598 от 5.03.2012 г., подадени от Орлин Иванов Симеонов, делегат от Варненската адвокатска колегия, срещу решение от 26.02.2012 г. на избирателната комисия за избор на висши органи на българската адвокатура и срещу всички решения на общото събрание на адвокатите от страната, проведено на 25.02.2012 г. Изложени са съображения за нищожност и незаконосъобразност на актовете, които жалбоподателят поддържа на основание чл. 116, ал. 3 ЗАдв. (по отношение на решението на избирателната комисия) и поради липса на кворум и допуснати нарушения на чл. 111 и 112 ЗАдв. (по отношение на свикването и работата на общото събрание на адвокатите от страната). Постъпила е и жалба вх. № 597 от 5.03.2012 г. от същия жалбоподател срещу решение от 4.03.2012 г. на избирателната комисия за допълнителен избор на висшите органи на българската адвокатура. В нея отново се поддържат оплаквания за нищожност на решението на избирателната комисия на основание чл. 116, ал. 3 ЗАдв., както и за неправилност на това решение поради неточности в броенето и грешки при обявяването на резултатите за избраните лица. В съдебно заседание поддържа жалбите лично и чрез пълномощниците си адв. М. Стайкова, С. Желев, А. Железчев, М. Топчийски и Л. Денев.

С определение № 157 от 30.03.2012 г. Върховният касационен съд се произнесе по допустимостта на жалбите, като остави без разглеждане жалба вх. № 582 от 2.03.2012 г. в частта, с която се обжалват изцяло всички решения на общото събрание на адвокатите в страната, проведено на 25.02.2012 г. Определението влезе в сила след постановяване на определение № 368 от 16.05.2012 г. по ч. гр. д. № 297/2012 г. на ВКС, IV г. о., с което то беше потвърдено.

Ответникът Висш адвокатски съвет, представляван от адв. Р. Сидерова, оспорва жалбите като неоснователни. Излага подробни съображения в съдебно заседание. Представя писмени бележки.

Зам.-главният прокурор Г. Тонева оспорва жалбите като неоснователни. Обосновава становището си.

Съдът, като взе предвид, че жалбите са постъпили в срока по чл.116, ал.1 ЗАдв. от легитимирано лице и са подадени срещу подлежащи на съдебно обжалване актове, съобразно направеното уточнение за допустимите предели на съдебния контрол, приема за установено следното:

С решение от 26.02.2012 г. на избирателната комисия за избор на висши органи на българската адвокатура е обявена за избрана за председател на Висшия адвокатски съвет адвокат Ралица Босилкова Негенцова, получила 109 действителни гласа, както и за избрани за членове на Висшия адвокатски съвет седем адвокати, получили между 92 и 127 действителни гласа. Обявен е за избран за член на Висшия контролен съвет адвокат Драгомир Георгиев Димов, получил 93 действителни гласа и за избрани за членове на Висшия дисциплинарен съд седем адвокати, получили между 86 и 130 действителни гласа. Насрочен е допълнителен избор на 4.03.2012 г. от 9 до 17 часа за членове на Висшия адвокатски съвет за попълване на състава му, за членове на Висшия контролен съвет за попълване на състава му, за Председател на Висшия дисциплинарен съд, за членове на Висшия дисциплинарен съд за попълване на състава му. Поименно са посочени допуснатите до участие в допълнителния избор адвокати за всички органи на адвокатурата – Висш адвокатски съвет (43лица), Висш контролен съвет (14 лица), Председател на Висшия дисциплинарен съд (2 лица), членове на Висшия дисциплинарен съд (18 лица).

С решение от 4.03.2012 г. на Избирателната комисия за избор на висши органи на българската адвокатура са обявени за избрани още 7 от кандидатите за членове на Висшия адвокатски съвет, които са получили между 55 и 88 гласа; за резервни членове на Висшия адвокатски съвет 10 кандидати, получили между 29 и 54 гласа; за членове на Висшия контролен съвет 4 кандидати, получили между 59 и 76 гласа; за председател на Висшия дисциплинарен съд – адвокат Катя Иванова Станкова с 80 гласа и за членове на Висшия дисциплинарен съд – 7 кандидати, получили между 47 и 117 гласа.

Тези решения са обжалвани от адвокат Орлин Иванов Симеонов, делегат от гр. Варна, с искане за отмяната им и за връщане на материалите на Висшия адвокатски съвет за насрочване на ново общо събрание на адвокатите от страната.

Жалбата ще бъде разгледана в допустимата ѝ част и съобразно посочените в нея оплаквания – чл. 269 ГПК. Съдът няма правомощия да се произнася по законосъобразността на избора на делегати за общо събрание на делегатите в страната. Този контрол е възложен на Висшия адвокатски съвет, а неговото произнасяне е окончателно. Като е определил реда и начина за избор на делегати законодателят е държал сметка за принципите за независимост и самоуправление на българската адвокатура, която сама трябва да се грижи за законното протичане на дейността ѝ. В този смисъл както решенията на общите събрания на адвокатите в страна, така и решението на Висшия адвокатски съвет, произнесено след жалба срещу решение на общо събрание по реда на чл. 85 във вр. с чл. 82, т. 6 ЗАдв., в случая решение № 1354/17.02.2012 г., надхвърлят рамката на допустимия съдебен контрол. Последниците от това решение обаче ще бъдат обсъдени по делото. И това не е случайно. Чрез проверка законосъобразността на избора законът предполага, че последниците от решението ще бъдат разгледани от съда като част от избирателния процес, който завършва с решенията на избирателната комисия за избор на висши органи на адвокатурата в България.

Същевременно Върховният касационен съд намира, че разпоредбата на чл. 116, ал. 1 ЗАдв. има съдържание, което е различно от това на чл. 106, ал. 4 с. з. Уредена е възможност делегат на общото събрание на адвокатите от страната да оспори законосъобразността на избора въобще, а не само решението на избирателната комисия, с което се обявява резултатът от избора. Тълкуването на чл. 116, ал. 1 ЗАдв. трябва да е буквално и в него не трябва да се влага по-тясно съдържание на словесните термини от употребените в закона. Това законодателно разрешение може да се обясни с различния начин на гласуване (чрез избор на представители в съотношение 1 към 40), а от тук и с нуждата да се защити активно избирателно право на делегата – мандатар, което не може да се ограничава нито при упражняването му, нито при проверката на вота. Ще следва да се прегледат всички актове на други органи на адвокатурата или решения на общото събрание във връзка с оспорения избор, последниците от които имат значение за законосъобразността на завършващия акт (в този смисъл определението на другия 3-членен състав № 368 от 16.05.2012 г. по ч. гр. д. № 297/2012 г., IV г. о. Тази проверка следва да се ограничи в рамките на посоченото в жалбата, както вече се отбеляза по-горе.

По оплакванията за нищожност и незаконосъобразност на решенията.

Разпоредбата на чл. 116, ал. 1 ЗАдв. въвежда понятието „законосъобразност“ като основание за оспорване на избора. Поради това всички пороци на актовете, подлежащи на разглеждане или обсъждане в производството, ще бъдат обединени терминологично, независимо от използваните квалификации в сезиращото изявление.

Основното оплакване на жалбоподателя и пълномощниците му е свързано с нарушения на чл. 111 и 112 ЗАдв., които текстове уреждат организацията и работата на общото събрание на адвокатите от страната. Според тях събранието е заседавало при липса на кворум, тъй като след отмяната на избора на делегати от София е било нарушено правото на участие в избора на представители от Софийската адвокатска колегия. На практика 42 % от адвокатите в страната са били тенденциозно отстранени от работата на форума, като по този начин е нарушено тяхно конституционно право – правото им да избират централни органи на българската адвокатура. Развили са подробни съображения в жалбите, в устните пледарии и в писмени защиты, постъпили от адв. О. Симеонов, адв. М. Стайкова, М. Топчийски, С. Желев и А. Железчев.

Жалбите са основателни.

Неотменим елемент на демокрацията е изборността, която трябва да може да се защитава. Периодичното провеждане на избори за органи на адвокатурата и субективното избирателно право на адвоката да участва в изборите е гарантирано чрез юридическите възможности за реализиране на това право – възможността да избира и да бъде избран. То е гарантирано и от обективното избирателно право като система от норми, които регулират изборния процес. Спазването на принципите за провеждане на изборите в субективен и обективен смисъл е критерий за тяхната демократичност. От това зависи демократичното конституиране на органите на адвокатурата, както и демократичният облик на адвокатурата като цяло, която е призвана да защитава правата и законните интереси на физическите и юридическите лица.

Общото събрание на адвокатите от страната е делегатско. Чрез избора на делегати от адвокатските колегии в установената от закона норма на представителство – един делегат на 40 адвокати – чл. 112, ал. 1 ЗАдв., съответно с осигуряването на възможност за участието им в общото събрание, се обезпечава връзката между отделния мандатар и лицата от адвокатска колегия, които той представлява и на които дължи отчет. Лишаването на адвокатските колегии от възможност за избор на делегати има за последица лишаване на всеки един адвокат от право да вземе участие и да изрази становище по работата на висшите органи на адвокатурата (чл. 113, ал. 1 ЗАдв.), както и да упражни субективното си избирателно право (чл. 113, ал. 2 ЗАдв.).

В случая след отмяната на избора на всички делегати от Софийската адвокатска колегия, които е трябвало да участват в работата на общото събрание на адвокатите от страната на 25 и 26.02.2012 г., Висшият адвокатски съвет, в качеството си на контролно-отменителен орган, е трябвало да укаже необходимостта от провеждане на нов избор, за да завърши процедурата по определяне на делегатите. Обжалването, като предвиден в закона способ за проверка законосъобразността на избора на делегати, не може да има за последица лишаване на адвокати от избирателно право. Недопустимо е чрез целите на обжалването (законосъобразност на избора) да се достига до тяхната противоположност (осуetyване на избора). Това може да доведе

до неприемливи практически резултати и да застраши функционалните възможности на делегатското събрание изобщо. Предопределеността на резултата при отмяна на избора на делегати следва от кратките срокове (1 месец) между събранията на адвокатските колегии и общото събрание на адвокатите в страната.

Разпоредбите в ЗАдв., които съставляват обективно избирателно право и регулират изборния процес на висшите органи на българската адвокатура, трябва да се разглеждат в съгласие с изискванията на субективното избирателно право, което обезпечава възможностите на адвокатите за участие в изборите. Недопустима е колизия между двете части на едно право, т.е. между обективно и субективно избирателно право, които преследват обща цел – законосъобразното провеждане на избора. Поради неотменимостта на този принцип и по пътя на тълкуването е трябвало да се приеме, че посочената в закона дата за провеждане на общото събрание на адвокатите в страната е задължителна, когато изборният процес се е развил нормално, съобразно регламентираните срокове за подготовката му. В противен случай часовникът ще спре, а събранието ще се насрочи тогава, когато завърши процедурата за избор на делегати. Участието в изборния процес е доброволно както за отделния адвокат, така и за адвокатската колегия като цяло. Затова пък неговата демократичност трябва да се гарантира чрез възможността за участие на всеки адвокат и адвокатска колегия, които желаят да упражнят правото си на вот.

Жалбата на адвокат Орлин Симеонов е частично основателна и по съществото ѝ. По делото беше допусната и изслушана експертиза, която имаше за задача да направи проверка на избирателните списъци за наличие на подписи на гласувалите лица, както и да бъде извършено преброяване на изборните бюлетини, с оглед проверка на съответствието между действително подадените гласове и тези отбелязани в протоколите. Депозираното заключение, наречено „протокол“, беше прието неоспорено от страните и се възприема изцяло от съда като обективно, компетентно и съответстващо на предмета на изследване. С него се установи, че са допуснати някои грешки при броенето на бюлетините, отразени в изборните протоколи, които не съответстват на действителния брой бюлетини, подадени за кандидатите. В повечето случаи тези грешки, една от които сериозна (с разлика 10 гласа), не са се отразили на изборния резултат – и след изправянето им лицата, обявени за избрани от избирателната комисия, запазват местата си във висшите органи на адвокатурата.

Не е така обаче по отношение на Йордан Василев Митков, избран за член на Висшия дисциплинарен съд с основния избор. Установи се от експертизата, че реално подадените за него гласове са 84 вместо вписаните в изборния протокол 86. В случая разликата от 2 гласа е съществена, тъй като за избора му е било необходимо да получи повече от половината от гласовете от действителните бюлетини – чл. 114, ал. 1 във вр. с чл. 107, ал. 1 ЗАдв. Действителните бюлетини за този избор, съобразно протокола на избирателната комисия от 25/26.02.2012 г., са били 168, а необходимият мини-

мален брой гласове – 85 (84+1). От това са последвали грешки по „веригата“ – в броя и имената на кандидатите, които е трябвало да участват и да попълнят състава на Висшия дисциплинарен съд при допълнителния избор – вместо 7 – 8 члена, при това с участието на вече обявения за избран кандидат.

Допуснатата е и грешка при броенето, съответно при подреждането на резервните членове на Висшия адвокатски съвет. Макар съставът на резервните членове да не се променя, тяхното класиране по брой получени гласове е важно. Съгласно чл. 118, ал. 5 ЗАДВ. при напускане или отсъствие в продължение на повече от три месеца на редовен член той се замества с всички права от резервния член, получил най-много гласове при избора. Установеното от експертизата изисква отстраняване на несъответствието.

Изложеното налага извод за незаконосъобразност на решенията на избирателната комисия за избор на висши органи на Българската адвокатура, които подлежат на отмяна. Върховният касационен съд трябва да предприеме провеждане на нов избор, който да започне от фаза избор на делегати от Софийската адвокатска колегия, насрочване и провеждане на общо събрание на адвокатите от страната за избор на висши органи на адвокатурата.

Съдът не присъжда разноски за това производство поради липса на искане.

Ето защо и на основание чл. 116, ал. 3 във вр. с ал. 1 ЗАДВ. Върховният касационен съд

РЕШИ

ОТМЕНЯ решение от 26.02.2012 г. на избирателната комисия за избор на висши органи на българската адвокатура и решение от 4.03.2012 г. на избирателната комисия за допълнителен избор на висши органи на българската адвокатура.

ПРЕДПИСВА да се проведе нов избор, който да започне от фаза избор на делегати от Софийската адвокатска колегия, насрочване и провеждане на общо събрание на адвокатите от страната за избор на висши органи на българската адвокатура.